

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈՋԸ
ՓՐԿՉԻ ՀՐԱՇԱՓԱՌ ՍՈՒՐԲ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹՎ
ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
(1982 թ. ապրիլի 11)

«Յանուն Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն»:

Սիրելի հավատացյալներ Մեր,

Աստուծո ողորմությամբ, երբ գարնան լուսը մի անգամ ևս բացվում է աշխարհի վրա, Մենք հույժ երջանիկ ենք, համայն մեր հավատացյալ ժողովրդին որ ի Հայաստան և որ ի սփյուռք աշխարհի, ավետելու՝ ճառագայթումը մեր բոլորի հոգիներից ներս՝ հարության լուսի՝ մեր Փրկչի Հիսուսի Քրիստոսի:

Այսօր, նյութական տիեզերքի լուսը մխալսւում է ոգեկան տիեզերքի լուսի հետ: Աստվածային անիմանալի այս խորհուրդը, երբ այս պահին մեզանից ամեն մեկը փորձում է ապրել իր հոգու խորքում, նաև Սուրբ Էջմիածնի բազմադարյան կամարներից դեպի վեր, դեպի երկինք է բարձրանում՝ հաղթական երգը Քրիստոսի հարության:

Սիրելի հավատացյալներ, ձեզ և մեզ մեծ ավետիս, այո՛, ճշմարտապես հարյալ Քրիստոս ի մեռելոց:

Ձգում ենք, տեսնում ենք՝ ինչպես չքնաղ մի երազանքի մեջ՝ լույս պատկերը՝ հարություն առած Աստվածորդու:

«Հաւատամք ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից, մարմնացաւ, մարդացաւ և որ չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ յերրորդ ատուր յարուցեալ գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր,, որոյ թագաւորութեան ոչ գոյ վախճան»:

Հիսուսով Փրկչագործությունը կանխագուշակել էին արդեն Հին Ուխտի սարգարեները, լինելով արտահայտիչը բոլոր ժամանակների՝ արդարության և խաղաղության ծարավի մարդկանց ու ազգերի: Իսկ Սիմեոն Ծերունին, Աստուծո տաճարում, քառասնօրյա մանուկ Հիսուսին իր չորացած բազուկներով վեր բարձրացնելով բացականչել էր՝ «Արդ արձակեա՛լ զծառայս քո Տէր ըստ բանի քում ի խաղաղութեան, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց» (Ղուկ. Բ 30—32):

Սուրբ ավետարանիչները և առաքյալները ևս ի լրումն ժամանակների իրենց աստվածաշունչ գրություններով, քարոզություններով և ձեռագ գործերով,

եկան վկայությունը բերելու հարության հրաշքի տիեզերականության, որով Հիսուս, փրկչագործական իր անտեսության մեջ ընդգրկել էր համայն մարդկությունը:

Այսպես, Պետրոս առաքյալ առաջինը եղավ, որ Երուսաղեմում իր արտասանած ճառում ոգեկոչեց Աստուծո խոստումը Աբրահամին, թե նրա հաջորդներից մեկով պիտի օրհնվեն երկրի բոլոր ազգերը: «Հիսուս Նազովրեցուն, այն մարդուն, որին Աստված ձեզ ներկայացրեց զորությամբ, նշաններով և զարմանալի գործերով նրան անօրենների ձեռք մատնելով, փայտի վրա մեխեցիք և սպանեցիք. նրան Աստված հարություն տվեց, քանդելով մահվան կապանքները» (Գործ. Բ 22—25):

Իսկ Պողոս առաքյալ, Փրկչի խոսքը տարածելու իր առաքելության վկայությունը բերելով, բացականչում է՝ «Հայտնվեց այժմ, մեր Փրկչի Հիսուսի Քրիստոսի երևալով, նա որ կործանեց մահը և լուսավոր դարձրեց կյանքն ու անմահությունը Ավետարանի միջոցով» (Բ Տիմ. Ա 10), նա որ եկավ ավետելու «խաղաղություն հեռաւորաց և մերձաւորաց» (Եփես. Բ 17):

Սիրելի ժողովուրդ, Հայաստանյայց մեր Մայր Եկեղեցին, Առաքելական մեր Եկեղեցին, Հարության Եկեղեցի է, քանի որ Քրիստոսի հարությունը հիմնաքարն է մեր հավատքի, քանի որ հարության ստուգությամբ լուսավորվում է մեր գիտակցությունը, զարթնում են մեր հոգու ուժերը և գործում է մեր կամքը՝ ընդդիմանալու մեղքին և խափանելու սարսափը մահվան:

Հիսուսի հարությունը հաղթությունն է և փառավորումը կյանքի, ընդդեմ մահվան, հաղթությունը և փառավորումը՝ բարո՝ ընդդեմ չարիքի ու մեղքի: Հիսուսի հարության հրաշքը գերագույն առհավատչյան է՝ հավիտենական կյանքի քրիստոնեական մեծ հույսի:

Հիսուս, մեռելներից առաջինը վերածնված, հանդիսանում է յուրաքանչյուր քրիստոնյայի անմահության հույսը: «Քրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց, առաջին պտուղ ննջեցելոց. քանպի մարդով եղև մահ և մարդով յարութիւն մեռելոց» (Ա Կորնթ. ԺԵ 20—22):

Մարդու կյանքի վերանորոգման, մարդու հոգու կատարելագործման, մեղքի կուպանքներից ապատագրման տեսանկյունից դիտված, Հիսուսի կյանքը, չարչարանքները, մահը և ապա հաղթական հարությունը, իրողություններ են և խորհուրդներ, որոնք մեր հոգու մեջ զարթնեցնում են չարիքին ու մեղքին դիմադրելու մղումը, հանուն արդարության պայքարելու և զոհաբերվելու ուժը, և մեր գիտակցության մեջ պայծառանում է ճշմարտությունը, որ մարդկային այս աշխարհում, իրապես արժեքավոր ոչինչ չի կարելի ստեղծել առանց տքնության, առանց նվիրումի, առանց զոհաբերումի: Ինքը Հիսուսը բացահայտում է այս ճշմարտությունը ասելով՝ «Ամեն ամեն ասեմ ձեզ. եթե ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթե մեռանիցի բազում արդիւնս առնէ» (Հովհ. ԺԲ 24—25):

Հիսուսի զոհաբերության խորհուրդի վրա հիմնված է Եկեղեցին: Նա կյանքի կոչված է նրա սուրբ արյամբ (Գործք. Ի 28): Այսպես է որ Եկեղեցին խորհրդանշում է մեզ համար Հիսուսի տևական ներկայությունը մեր մեջ, մեր կյանքում, մանավանդ պատարագի սրբազան արարողություններով:

Շարունակելով Մեր խորհրդածությունները Հիսուսի մահվան և հարության մասին, չենք կարող չհաստատել թե՛ նաև մեր ժողովուրդը, հայ ժողովուրդը՝ հարության ժողովուրդ է: Դարեր, երկար դարեր, ազգի ու հայրենի պետության հարության հույսով՝ ապրած, տանջված ու ամեն տեսակի չարիքների ու բռնությունների դեմ մաքառած ժողովուրդ է նա: Մահվամբ մահը կոխած ու

«իր քաջ որդվոց սուրբ արյունով» վերածնած, հարություն առած ժողովուրդ է նա:

Չենք կարող չհիշել մեր ազգի նահատակությունը 1915-ի սև թվականին և ապա երեք տարի անց, հրաշքի համապոր նրա նոր կյանքի լուսաբացը Մայիսյան Սարգսրապատով, և Հայաստանի հանրապետության կազմավորումով, եղբայրական ժողովուրդների մեծ միության մեջ: Այո՛, մահվան և հարության խորհուրդը ապրեց նաև հայ ժողովուրդը, որ կյանքի նոր ուժերով զրահված, ինքնավստահ ու լավատես, վերաշինեց դարերով քանդված իր մայր երկիրը, բուժեց իր վավականների խորը վերքերը, նոր լույսերով, նոր երգերով բեղմնավորեց իր կյանքը, ծաղկեցրեց իր ազգային մշակույթը, և որ այժմ հաստատ քայլերով հառաջ է ընթանում դեպի իր առավել պայծառ ապագան, իր ազգային արդար երազանքներով գոտեպինդ:

Հանուն ի՛ր վերածնունդի, հանուն իր նո՛ր կյանքի ու իր ապագայի, հայ ժողովուրդն ու իր Մայր Եկեղեցին այսօր ունեն մի գերագույն ըղձանք, որ պատերազմի արհալիրք այլևս երբեք չտեսնեն նրանք, որ այլևս չկործանվեն շեներն ու քաղաքները և աղոթքի Տները հայոց, որ խորտակվեն բոլոր տեսակի զենքերն ու գործիքները մահվան, որ համայն աշխարհում հաղթող լինի ոգին խաղաղության իշխան՝ հարուցյալ մեր Փրկչի Հիսուսի Քրիստոսի:

Պատերազմը համագումարն է բոլոր տեսակի չարիքների, բոլոր տեսակի մեղքերի: Իսկ «թողական մեղաց մահ է» (Հռոմ. 2 23):

Հայ եղբայրներ ու քույրեր, հայաստանցի թե պանդոխտ վավականներ Մեր, Զատկական ուրախությամբ ողջունեցեք իրար ավետիսովը Քրիստոսի հարության, ավետիսովը մեր Մայր Եկեղեցու և մեր մայր ժողովուրդի վերածնունդի:

Այլ և «եղբայրսիրության հաստատեցի առ ձեզ» (Եբր. ԺԳ 1) և «վիսաղաղութեան ցիետ երթայք ընդ ամենեսին և զսրբութեան, առանց որոյ ոչ ոք տեսանիցէ զՏեր» (Եբր. ԺԲ 14):

«Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց»: Ամեն:

